

molt poc utilitzades, gairebé gens, tot i que les imatges ben sovint ensenyen aquests objectes, espais o materials: la **taula de batuda** en els saltadors de llargada i els triplistes, el **pas-sadís d'embranchida** en les zones de salt, la **gàbia de protecció** que tanca la zona de llançament de martell i de llançament de disc, o el **tartan** propi de la superfície de la pista. En tot cas, els periodistes d'esports van fer una feina lloable des del punt de vista terminològic, i voldria pensar que el DGE hi va contribuir, perquè és una obra excel·lent, capaç de superar tots els campionats esportius amb una marca excepcional, més enllà de l'atletisme. Un motiu en segella el valor: la col·laboració de federacions, especialistes i terminòlegs, amb la tenacitat pròpia dels grans atletes. Hi han col·laborat més de 250 persones. Enhorabona a tots!

Quan l'any 1992 vaig portar la torxa olímpica, als rellevistes ens van donar un llibret d'informació. Aleshores tot eren llibrets, com la col·lecció de 29 diccionaris d'esports olímpics, elaborada pel TERMCAT amb vista als Jocs Olímpics d'aquell any. Però allò eren només llibrets, ni que fossin molt ben fets. Ara ja tenim un gran diccionari general de l'esport, que hauríem de difondre entre el públic ampli a qui s'adreça com una mostra més de normalització. ♦

DAVID PALOMA

Per un ús ètic del llenguatge

Rosa Calafat,
Per un ús ètic del llenguatge,
Angle Editorial, SL,
Barcelona 2010.

Interessantíssim el llibre *Per a un ús ètic del llenguatge*, de la filòloga Rosa Calafat, publicat fa pocs mesos i guardonat amb el Premi d'Assaig Breu Josep Irla 2010. Dividit en cinc capítols que Calafat anomena «cinc principis», hi trobem un retrat lúcida, i alhora inquietant, de la realitat nacional del país i del seu estat de prostració política. L'estat de la llengua, al capdavant, és un reflex de la situació d'anormalitat en què vivim i el llibre, pàgina per pàgina, fa més evident que l'únic camí per a capgirar aquesta inèrcia anorreadora és la constitució d'un Estat propi. Sense les eines d'un Estat no salvarem la llengua, de la mateixa manera que no salvarem res que tingui

a veure amb la nostra identitat nacional, més enllà de quatre tradicions folclòriques.

Els cinc principis de Calafat ens parlen «del llenguatge com a eina de conjunt», «de diversitat cultural *versus* comunicació globalitzada», de la necessitat que els mitjans de comunicació normalitzin «el punt de vista català», de la subjecció del llenguatge políticament correcte «als principis legals que hi regeixen», i de la importància d'un nom comú per a tota la comunitat lingüística catalana que impedeixi l'esquarterament que ara pateix. Heus-ne ací un tast:

«Les paraules d'una cultura se substitueixen, es matisen o es reciclen talment com el vidre, el plàstic o qualsevol material d'ús de la col·lectivitat. Les paraules poden ser veritables eines de protecció i de contenció cap a altres cultures, o no. El francès mediàtic es protegeix de l'entrada d'anglicismes –Llei Toubon, 1994–. L'espanyol modern no té catalanismes. El català modern conté una allau d'hispanismes.»

«Ens convé trencar el tòpic prejudici que es basa en el fet que el català només es pot assemblar al castellà. El català, des del moment que és una llengua creada per humans, i independentment de la seva filiació a una família lingüística, comparteix trets culturals amb altres llengües. I parl d'aquest prejudici perquè ha estat massa usat a l'hora de justificar el català

fàcil: aquell català que només pot ser observat des d'un punt de vista, l'espanyol.»

«La percepció que un poble té d'ell mateix es regula a través dels punts de vista que corren pels seus canals difusors de conformitat social. I s'introjecta en termes de confiança i transparència en la informació. Ara com ara, les eines pedagògiques mediàtiques internes no ajuden gaire a veure'ns com un mercat lingüístic únic: clar i transparent; ja hem vist com les externes tampoc.»

«Posats constantment en la necessitat de triar entre una llengua suposadament salvada però sistemàticament presentada com a problemàtica –el català– i una altra d'aparentment neutra i sense cap d'aquests problemes –la llengua estatal–, molts catalanoparlants van fent habitual la dimissió lingüística fins a concebre-la com l'únic comportament normal, o l'únic educat. Interioritzen, així, una mena de sentiment d'obligació de passar-se a la llengua dels altres sense tenir dret a la reciprocitat.»

«La llengua és el component cultural que camina per sobre dels referents i s'estén amb identificació immediata a través dels seus parlants.»

Llegiu-lo, reflexioneu sobre les seves conclusions i actueu en conseqüència. ♦

VÍCTOR ALEXANDRE

Alba Diaz, Helena Ledesma,
Cartes de condemnats a mort pel franquisme,
Edicions Cossetània,
Valls 2010.

Aquest llibre és una iniciativa a títol individual de les periodistes Alba Díaz Garcia de Alcaraz i Helena Ledesma Llorente, amb el suport del professor i historiador Josep M. Figueres i del Centre d'Història Contemporània de Catalunya (CHCC), que pretén recopilar i seleccionar les cartes dels condemnats a mort pel franquisme. Aquest projecte ja existeix en altres contextos històrics a França i a Itàlia, entre d'altres

països. S'ofereix, doncs, un document personal d'alt valor representatiu a la ciutadania, basat en el que fou la repressió del franquisme. Els vint-i-quatre personatges que aquí es presenten són només una petita mostra de les milers de víctimes que va deixar el fosc període del franquisme. Aquells qui ho van patir en primera persona són els que millor poden transmetre tot l'horror de l'època per evitar que caigui en l'oblit. ♦